

Oponentský posudek bakalářské práce

Véronique Lowther-Harris: „*It's all about love*“: *Tantoo Cardinal and modern day Canadian indigenous activism*. Studium humanitní vzdělanosti, FHS UK, Praha 2018, 66 stran.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Martin Heřmanský, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zabývá aktivismem herečky z řad původních obyvatel Kanady – Tantoo Cardinalové. Cílem práce bylo pochopit aktivismus Cardinalové zaměřený na ochranu životního prostředí a současně zachytit konstrukci její identity ve veřejné sféře (s. 3, 8).

Autorka práce si stanovila následující výzkumné otázky (s. 8):

1. Jak Cardinalová odráží spojování původních obyvatel Ameriky s environmentalismem?
2. Jak vnímá současný stav životního prostředí?
3. V jakých paradigmatech se pohybuje při naplňování svých aktivistických záměrů?
4. Jaký narativ používá při vnímání své vlastní identity?
5. Jak používá tento narativ v rámci svého aktivismu?
6. Které významy a kontexty používá při konstruování své identity?

Autorka realizovala výzkum ve virtuálním či digitálním prostoru, a to převážně příspěvků na YouTube. Analyzovala audiovizuální příspěvky z let 2008 - 2017, v nichž se Tantoo Cardinalová objevuje (které natočila nejen samotná herečka, ale i další aktéři). Pro analýzu použila nejen vlastní manuální kódovací metodu a kódovací strom po přepisu výpovědí, ale i program pro zpracování kvalitativních dat ATLAS.ti.

Autorka rozčlenila bakalářskou práci do sedmi hlavních kapitol. V rámci první a druhé detailně specifikuje metodologii a etiku výzkumu, včetně vysvětlení nutnosti použití převážně synchronní perspektivy. Následuje kapitola, v níž vymezuje zásadní pojmy používané v textu – identita, indigenita, strategický esencialismus a životní prostředí. V kapitolách Analytické procedury a Metody popisuje kódovací proces a způsob několika stupňů výběru audiovizuálních příspěvků a jejich zpracování. V následující sekci uvádí stručné vysvětlení hnutí Idle No More a systému internátních škol. Kapitola Analýza obsahuje vedle vymezení aktivismu a indigenity zejména autorkou vykonstruovanou biografii Cardinalové na základě analýzy jednotlivých příspěvků a za použití narativu zaměřeného na jedince skrze jeho zážitky a zkušenosti (Andrews, Squire, and Tamboukou 2008).

Véronique Lowther-Harris dochází za použití kvalitativní indukce k závěru, že podle Cardinalové jsou původní obyvatelé zásadně propojeni se zemí (fakticky i se Zemí) a že toto spojení – fyzické i duchovní - je zcela zásadní pro jejich existenci. Jejich specifická role vyplývá z úzké vazby a způsobu života, který je se zemí těsně spjat. Taktéž jsou původní obyvatelé velmi často prvními, jež pocítují dopady změn životního prostředí. Aktivismus Cardinalové má kořeny v potřebě nápomoci ke změně k lepšímu, ale také v nelibosti týkající se špatné reprezentace původních obyvatel a nevědomostí týkajících se životního prostředí (s. 54). Jako široké veřejnosti známá osoba působí na publikum a skrze své herectví také šíří své poselství. Cardinalová se identifikuje jako příslušnice původních obyvatel (indigenous) spíše než jako indiánka (s. 55), a zdůrazňuje tak transnacionální charakter této identity. Autorka práce tvrdí, že přestože Cardinalová ve své rétorice zdůrazňuje hodnoty, jako je naděje, mír a láska, a přijímáním pozitivních stereotypů o propojení původních obyvatel a životního prostředí tak odráží strategický esencialismus, současně používá i kategorie původních obyvatel, jako je Matka Země, přírodní síly, Stvořitel. Autorka je přesvědčena o tom, že tyto kategorie odpovídají určitému publiku, spíše, než že by Cardinalová slepě přijímala určitý typ narativu ve všech situacích bez zhodnocení jejich kontextu (s. 56).

Zde se nabízí otázka, zda právě používání pojmů, jako je Matka Země či Stvořitel (v jejich anglické podobě), není v současnosti právě tím projevem možného strategického esencialismu ve smyslu utužení transnacionální identity původních obyvatel či pozitivní stereotypizací orientovanou srozumitelně pro určité části populací příslušníků tzv. západní kultury a současně „do vlastních řad“.

Bakalářská práce je opřena o velmi důkladnou a zajisté i časově náročnou analýzu audiovizuálních příspěvků. Autorka jasně deklaruje, že cílem textu je pouze reprezentace tématu a žádná generalizace (s. 9) a současně, že jejím cílem v průběhu práce na textu bylo pochopit, jak se stereotypy promítají do života konkrétní lidské bytosti (s. 2). To však již v práci příliš explicitní není. Práce má logickou strukturu, přestože kapitoly Analytické procedury a Metody by mohly být i součástí kapitoly Metodologie.

Autorka si je vědoma toho, že absence přímého kontaktu s Cardinalovou je do určité míry limitující. Tuto absenci však vysvětluje pochopitelně, a to nedostatečnými ekonomickými prostředky na realizaci cesty do Ameriky. Přesto by bylo zajímavé uvést, zda se sama pokusila Cardinalovou zkontaktovat alespoň přes email či sociální síť. Samotná reflexe Cardinalové na analýzu příspěvků Véronique Lowther-Harris či objasnění různých biografických údajů by jistě práci obohatily o další perspektivu. Třeba její zřejmě bolestnou

reflexi v roli matky a ztráty manžela a syna v souvislosti se svým aktivismem. Text je tak opravdu partikulární, přesto zajímavou sondou do studia aktivismu a digitálního světa.

Autorka věnuje výraznou část práce velmi důkladné sebereflexi, pozicionalitě, včetně úvah nad oprávněním dané téma zpracovávat. Přijetí tzv. postkoloniální perspektivy (či jejích rysů akcentujících do velké míry i koncept moci) určitě odráží poctivost a citlivost autorky. Přestože je tato perspektiva v akademických prostředích zejména v anglosaských zemích s výraznou koloniální minulostí výrazně dominantní, není perspektivou pouze jedinou a nutně „správnou“. Být příslušníkem tzv. střední třídy s bílou barvou kůže nemusí nutně znamenat totéž ve všech částech světa. Promýšlení a vymezování se vůči dominujícím diskurzům může být značně osvobozující a umožňující i další teoreticko-metodologické perspektivy.

K faktografickým údajům – Métisové byli uznáni za jednu ze skupin původních obyvatel Kanady již v ústavě v roce 1982, nikoliv až v roce 2003 (s. 42).

Výše uvedené podněty nejsou zásadní kritikou předložené bakalářské práce, spíše impulzem pro další případné studium. Text Véronique Lowther-Harris splňuje požadavky kladené na absolventskou práci bakalářského studia. Na základě výše uvedeného proto navrhuji hodnocení práce výborně-.

Dne 9. 9. 2018

PhDr. Livia Šavelková, Ph.D.